

J. FERRATER MORA
1518 WILLOWBROOK LANE, VILLANOVA, PA. 19085

1

1 d'agost, 1989

Sr. Lluís Busquets i Grabulosa
Els Madrazo, 78, 4, 1
08021 Barcelona

Estimat amic:

Acabo de rebre la seva carta sense data, però suposo que amb retràs (totes les cartes arriben amb retràs). La contesto a cuita corrents i potser massa breument, però aquest divendres, dia 4, surto cap a El Escorial, per a participar en un curset d'estiu de la Complutense sobre "Models de la ment" amb una ponència ("Modos de modelar la mente"). Hi seré fins el 13; el 14 seré de retorn als Estats Units.

Si en el futur ens podem comunicar per Fax, les coses aniràn més depressa. El meu número Fax és: 527.215.0434.

Li anticiparé tres coses:

1. La "Introducció" de Carme Arnau és correcte en molts punts, però incorrecte en d'altres.

2. No podré respondre a mantes preguntes que em fa perquè, senzillament, no recordo ni els fets ni les circumstàncies. Tinc poca memòria per a la meua vida passada, potser perquè no la crec gaire interessant (per als altres). Jo faré prou si alguns em llegeixen. Procuraré ajudar-lo en el que pugui. Es molt possible que quan vegi les cartes juntes, dins d'un context cronològic, algunes coses em tornin.

3. Si li plau, faci'm les preguntes futures deixant després prou espai en blanc per a què pugui respondre'hi. Ja sé que això pot tenir aire de formulari,

però estalvia temps.

Heus-ací el que li puc respondre ara per ara:

^{DM}
SÍ; vaig criar a Amer i hi vaig passar diversos estius. Coses que passen.

Vaig estudiar tres anys a Col·legi Seminari (crec que així s'anunciava) de Santa Maria del Collell. La seva activitat principal, i suposo que els principals ingressos, consistia en tenir nois a tota pensió per a estudiar el Batxillerat i la carrera de Comerc. Jo vaig estudiar la darrera; el Batxillerat el vaig fer després. Els mestres eren capellans designats pel Bisbe de Girona, si no m'equivoco. Raó de l'estada al Collell: salut fràgil i idea que tot es cura a la muntanya. Jo només recordo que feia un fred espantós.

Allistament. Mig i mig. Em vaig allistar a les milícies, però al mateix temps haurien segurament cridat aviat la meva quinta. No faig fer abans de soldat, perquè era de quota i vaig treure número alt (No sé si això es fa encara; suposo que no). Vaig passar pocs temps a Barcelona com a milicià-mecanògraf i la resta del temps, des de finals del 36 fins a comencaments de 1939, a diversos quarters generals del front d'Aragó. Res de "cicerone": oficina de la secció segona (Informació). Un temps llarg a Sarinyena i Alcubierre; després, quan es va produir la primera gran retirada, a Lleida.

El senatori pirenaic era a Pineta. M'hi va enviar un capità de l'exècit (després comandant, Coronel, etc., dels pocs professionals que van posar-se al costat de la República) apiadant-se de la meva tos persistent i d'un físic no gaire robust. Hi vaig passar uns tres mesos. Mai més no he tingut res en aquest sentit (Potser la tuberculosi és una enfermetat inventada per Thomas Mann; sigui dit de pas, a Pineta vaig llegir amb gran interès el *Zuberberg* complet).

No sé on vaig passar per la frontera amb altres companys, però sí que va ser en un indret inverosímil, entre tempestes de neu. La raó era evitar ser rebut a l'altra banda de la frontera per la policia francesa per a enviar a un camp de concentració. La raó era bona: coneixia algunes persones a Perpinyà i em van enviar a Paris. Sense documents. Un amic del front tenia un germà a La Haba; d'ací la meva primera etapa de l'exili.

Vaig conèixer la Renée (Petitsigne Desplas) a Paris l'any 1939. Se'n va anar a la Habana i ens casàrem (com escriuria Mercè Rodoreda) a finals de 1939 (o potser el Gener de 1940). A Xile hi *anàrem* l'any 1941.

El Jaume nasqué a Santiago de Xile el 18 d'agost de 1945.

Ens vam separar abans del 70. El nom de soltera de la meua segona muller és Priscilla Newman, però signa Priscilla Cohn, que és el nom del su primer marit, perquè així va ingressar com a professora a The Penn State University, després d'haver fet el doctorat en filosofia sota ma leva direcció. Va nèixer el 14 de desembre de 1931. Ens casàrem o vam casar fa nou anys.

No sé cóm recordo tantes coses.

El Gran Oriental seria Salvador Sarrà Serravinmyals. L'edició de *Les formes, etc.* a Xile la va promoure el grup que organitzà els Jocs Florals a Xile l'any tants. No recordo absolutament res de coses fiduciàries, de productes farmacèutics, de gestions, etc. Hauria de veure les cartes en contexte. Potser tenia alguna cosa que veure amb algú encàrrec de X.B. als Estats Units; potser tenia que veure alguna cosa amb (alreshores) interessos famacèticis de la meua germana o del meu cunyat. No sé quina revista és *Cabalgata*. Ovidi era aleshores un xicot valencià exiliat a Xile; es va fer advocat i les coses li van anar bé. Vivía, em sembla, a Valvidia. No sé qui és el Duesgés. No pot ser Guansé (D.G.) Els noms Olieu, Damaskinus, etc. són una barreja de realitat i fantasia. Olieu existeix (cf. el meu Diccionari de filosofia, s.v. "Pedro Juan Olivi", però segurament li faig dir a consciència moltes bestiesses. *Idem* Kilwardby. Joan de Bastec és un invent. Tot fantasiós. Child és (era) un professor que va escriure una nota desfavorable sobre la primera edició de *Cuatro visiones, etc.* a, si mal no recordo, *Philosophy and Phenomenologicval Research*. No sé l'any; el podria trobar, però em donaria feina i realmente no sé si val, el tret. Em pregunto si la cita en un llibre sobre l'ideari de Sant Agustí era del senyor A. Muñoz Alonso; francament, jo no m'en preocuparia. Ignorància respecte a Rodríguez Cuenca. *Idem re* Thérive; improbable, però, que sigui un alter-ego de Benguerel. Un altre nom per Monsieur Teste, de Valéry? ("Una serata con don Cacumen", com traduïa Borges, Bioy Casares, etc.; d'aquestes coses, que no són estrictament biogràfiques, sembla que me'n recordo més. La revista de Bryn Mawr College era *The College News*; no val la pena. *The rest is silence...*

Potser quan ho tingui tot llest i ordenat podria donar una ullada a totes les cartes, però caldria fer-ho ma a ma i no per correspondència, que tardaria anys.

Si li sembla que seria bona idea presentar la correspondència al Premi Pla, vostè mateix. Jo tinc dubtes que sigui premiada, justament perquè és una correspondència. A més a més, no sé quina simpatia tindrien els membres delm jurat per les persones involucrades a l'obra, especialment pels corresponsals. Suposo que Teixidor em tindria simpatia, perquè m'ha publicat ja un llibre i cap al novembre me'n publica un altre, però dels altres no en sé res en aquest respecte. Jo tinc la idea que els intellectuals importants del país no em tenen

molta simpatia, sigui perquè els hi semblo esquerp (no ho sóc gens) o perquè es consideren més importants que jo (cosa que pot ser certa). Potser m'equivoco (preferiria equivocar-me), però sigui com sigui no hi puc fer res, perquè jo no puc més de bon entendre. Si algú no em pot veure, és culpa seva.

Fa temps que no tinc notícies de Turull.

Una salutació cordial de

Pirallu